

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.231/2020/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. április 13.

Az ügy tárgya: garázdaság vétsége

Terhelt:

Első fok: Kunszentmiklósi Járásbíróság, 3.B.40/2018/23., ítélet, tárgyalás,

2019. november 27.

Másodfok: Kecskeméti Törvényszék, 3.Bf.60/2020/11., végzés, nyilvános ülés,

2020. szeptember 3.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a garázdaság vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kunszentmiklósi Járásbíróság 3.B.40/2018/23. számú ítéletét, illetőleg a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.60/2020/11. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Kunszentmiklósi Járásbíróság a 2019. november 27. napján kihirdetett 3.B.40/2018/23. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetnének kísérletében [Btk. 311. §, 310. § (1) bekezdés c) pont], ezért őt mint visszaesőt 1 év 4 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Rendelkezett a büntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsáthatóságról, a pártfogó felügyeletről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. szeptember 3-án meghozott 3.Bf.60/2020/11. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt eljárási szabálysértésre hivatkozva.

[4] Kifejtette, hogy olyan eljárás során került megállapításra a terhelt büntetőjogi felelőssége, ahol a terhelt alapvető jogai közül a védelemhez való jogot nem tudta gyakorolni. Sérelmezte, hogy nem a büntetőeljárásról szóló törvényben szabályozott módon került sor a vád kiterjesztésére. Indokai szerint a nyomozás során az alapos gyanú közlésekor a terhelttel közölt tényállás kizárólag a mentőgépkocsi megkülönböztető jelzése plexi burkolatának terhelt általi megrúgását, illetve eltörését tartalmazta, valamint, hogy a rúgás következtében 20.000 forint értékű kár keletkezett a mentőgépkocsiban. A terhelt gyanúsított folytatólagos kihallgatásakor sem került sor a tényállás kiterjesztésére. A vádirati tényállás is a mentőgépkocsiban okozott rongálást tartalmazza, és a vádirati minősítés szerint a terhelt a garázdaság vétségét követte el. Majd a bíróság bizonyítási eljárását követően hivatkozott az ügyész arra, hogy a Be. 538. § (1) bekezdés a) pontja alapján a tényállást kiegészíti.

[5] Álláspontja szerint a bizonyítási eljárás semmiféle nívumot nem tartalmazott, mivel a tanúk már a nyomozás során is a bíróság előtt tett tanúvallomással egyezően nyilatkoztak. Kifejtette, hogy a vádmódosítás tényállása terjedelmében közel háromszorosa a közölt gyanúsításnak, és egy teljesen önálló cselekménysort ír le. Nem arról van szó, hogy a gyanúsításkor közölt tényállás más bűncselekményt valósítana meg, és arról sem, hogy a gyanúsításkor közölt tényállás alapján más bűncselekményben is bűnös a terhelt. Ezáltal a gyanúsítás közlése nélkül egy önálló bűncselekmény tényállásával került az ítélethozatal előtt kiegészítésre a tényállás egy olyan történeti résszel, mely a nyomozás során nem került közlésre. Ezért a vádmódosítással az ügyészség a Be. rendelkezéseivel ellentétesen, garanciális szabályokat és alkotmányos alapjogokat sértve járt el.

[6] A vádmódosításban lévő cselekmény büntett és nem vétség. Az ügyben garázdaság vétsége miatt folyt az egész eljárás, a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette helyette. A vétségi eljárásban a védő részvétele nem volt kötelező. Álláspontja szerint a vádmódosítással és az ítélethirdetés előtti védőkirendeléssel nem lehet orvosolni a Be. szabályainak következetes és folyamatos, az egész eljárásra kiható megsértését, mivel a nyomozati szaktól áll fenn a jogellenesség. Ezért csak az eljárásnak a nyomozati szaktól történő megismétlése adja meg azt a jogorvoslatot, mely a garanciális törvényi szabályok érvényesülését eredményezik.

[7] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Kecskeméti Törvényszék megtámadott határozatát helyezze hatályon kívül, és utasítsa az eljárási hatóságokat (nyomozó hatóságot is) új eljárás lefolytatására.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.1309/2020/2. számú, a Be. 657. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.

[9] Indokai szerint az indítványozó a nyomozás és a vádemelés eljárási szakaszait érintően is több, a Be. megjelölése szerinti alapvető rendelkezés megsértésére hivatkozik. Továbbá a vádmódosítás tényét és emiatt a védő kései részvételét sérelmezi. Emellett azonban nem jelölt meg felülvizsgálati okként értékelhető büntető anyagi jogi törvénysértést és nem

jelölte meg pontosan, hogy mely vélt eljárási szabálysértés mely felülvizsgálati okot alapozza meg.

[10] Kifejtette, hogy a Be. alapvető rendelkezései között meghatározott alapelvek vélt megsértése csak akkor alapoz meg felülvizsgálati okot, ha az egyúttal a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott valamely konkrét eljárási szabálysértésben nyilvánul meg.

[11] Álláspontja szerint a vádmódosítás sérelmezése a törvényes vád hiányaként lenne értelmezhető, azonban ez a Be. 649. § tételes felsorolása alapján szintén nem felülvizsgálati ok. Továbbá nem felülvizsgálati ok a vádemelés előtt elkövetett eljárási szabálysértés sem.

[12] Rámutatott továbbá, hogy az ügyészség legkésőbb az ügydöntő határozat meghozataláig jogosult a váddal való rendelkezésre. Az ügyész a vád kiterjesztésével a vád tárgyává tett magatartás mellett a terhelt további cselekményét is elbírálni indítványozza, ennek folytán a vád ténybeli alapja, illetve annak jogi megítélése átalakul. A terhelt terhére megállapíthatónak látszó további bűncselekményekre tekintettel újból állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a vád tárgyává tett cselekményt a büntetőtörvény hogyan minősíti.

[13] A vád módosítását követően az elsőfokú bíróságot a vádirati minősítés ugyan nem köti, ám annak eljárásjogi következményeit le kell vonnia, így a kötelező védelem esetén gondoskodnia kell arról, hogy a terhelt védővel rendelkezzen. Amennyiben a vád kiterjesztése a Be. 538. § rendelkezései szerint, az eredetileg a vád tárgyává tett tényekkel szorosan összefüggő tényeken alapul, a bíróságnak a módosított vádat kell elbírálnia. Álláspontja szerint jelen ügyben mindez megállapítható. Az elsőfokú bíróság a vádmódosítást követően a kötelezővé vált védői részvétel mellett fejezte be a bizonyítási eljárást, és hozta meg az ügydöntő határozatát.

[14] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Kecskeméti Törvényszék végzése ellen bejelentett felülvizsgálati indítványt utasítsa el.

[15] A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett a 659. § (6) bekezdése alapján vizsgálta a 649. § (2) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

III.

[16] A terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[17] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. A Be. 648.

§ a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[18] A Be. 649. § (2) bekezdése taxatíve felsorolja azon eljárási szabálysértéseket, amelyek felülvizsgálat alapjául szolgálhatnak. A d) pont szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[19] A Be. 608. § (1) bekezdés a következő eljárási szabálysértéseket tekinti hatályon kívül helyezési oknak:

– a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, vagy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen,

– az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt,

– a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el,

– a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező,

– a bíróság a 492. § (1) bekezdés c)-d) és i) pontjában, valamint a (2) bekezdésében vagy az 567. § (1) bekezdés a)-b) és g) pontjában, valamint a (2) bekezdésben meghatározott valamely ok törvénytörtő megállapítása miatt az eljárást megszüntette,

– az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes,

– az ítélet szóbeli indokolása során elhangzott és az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el egymástól, és a fellebbezést az 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be vagy az eltérés az 584. § (2) bekezdése szerinti fellebbezés esetén a fellebbezéssel nem érintett cselekményre vonatkozik,

– az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el, vagy az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el a vádirati tényállástól.

[20] Az indítványozó nem a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti felülvizsgálati okok valamelyikét, hanem a törvénytörtő módon történő vádkiterjesztést állítja.

[21] Az indítvány szerinti kifogás valójában azt veti fel, hogy a bíróság mennyiben kötött a vád és a védelem álláspontjához.

[22] A Be. 538. § (1) bekezdése alapján, ha az ügyészség – a vád tárgyává tett és azokkal összefüggő tények tekintetében – úgy látja, hogy a vádlott

a) más bűncselekményben bűnös vagy a vádirati minősítés szerinti bűncselekmény súlyosabban vagy enyhébben minősül, a vádat megváltoztatja,

b) más bűncselekményben is bűnös, mint amely miatt ellene vádat emelt, a vádat kiterjeszti.

[23] A Be. 538. § (4) bekezdés szerint az ügyészség a vádat legkésőbb az ügydöntő határozat meghozataláig módosíthatja.

[24] A vádmódosítás gyűjtőfogalom, jelenti a vád megváltoztatását és a vád kiterjesztését. Az ügyészi vádmódosításra az eredetileg benyújtott vádiratban szereplő terhelt(ek) vonatkozásában kerülhet sor.

[25] A vád megváltoztatása esetében a vádbeli tény legfeljebb kisebb mértékben változhat, a tettazonosság kerete lényegében változatlan marad. Nem lép a vádban eredetileg leírt tényállás helyébe egészen más, új tényállás. A vád megváltoztatása tehát elsősorban az ügy jogi megítélésének, ezen belül a vád tárgyává tett cselekmény jogi minősítésének megváltozását, megváltoztatását jelenti.

[26] A vád kiterjesztése – melyről jelen ügyben szó van – esetében az eredeti vád tárgyához képest ténybeli nóvum, ténybeli többlet van, a tettazonosság keretei tágulnak (Kúria Bfv.III.529/2012.).

[27] A vád kiterjesztése tehát további tények, és annak alapján további bűncselekmény felrovása. Vádkiterjesztés csak az eredeti vád fenntartása mellett lehetséges, különben nem lenne mit kiterjeszteni.

[28] Az eredeti vádirati tényállás a következőket rögzítette:

„A terhelt 2017. szeptember 26-án 11.00 óra körüli időben az alatti ingatlan előtti utcaszakaszon a szüleivel történt előzetes szóváltást követően szándékosan megrúgta – a szülei hívására érkező – mentőgépkocsi bal első megkülönböztető jelzésének plexiburkolatát, mely a rúgás következtében eltört. A rongálással okozott kár 40.000 forint volt. A terhelt a cselekményével olyan kihívóan közösségellenes és erőszakos magatartást tanúsított, amely alkalmas volt arra, hogy az azt észlelő személyekben megbotrántkozást és riadalmat keltsen.”

[29] Az ügyész a 2019. október 17-i tárgyaláson a következők szerint módosította a vádiratot:

„A terhelt a mentőgépkocsi megrúgását követően a jármű vezetőoldali ajtajához lépett, azt feltépte, majd sérelmezve a helyszínre kiérkező mentőegység tagjainak jelenlétét behajolt az utasterbe és tenyerrel megkísérelte arcon ütni a mentőgépkocsi vezetőjét, akit az ütés azért

nem talált el, mert elhajolt előle. A támadást követően a sértett és a mentőápoló kiszálltak a mentőgépkocsiból és szóváltásba keveredtek a terhelttel a jármű megrongálása miatt, ennek során a terhelt ismét nyílt tenyérrel pofon akarta ütni legalább egy alkalommal a sértettet, aki ezúttal is kitért a bántalmazás elől, így az ütés nem találta el. A sértett az állami mentőszolgálat tagjaként volt jelen mentéssel és betegszállítással összefüggésben, ezért a Btk. 459. § (1) bekezdés 12/g. pontjára figyelemmel közfeladatot ellátó személynek minősül.”

[30] Jelen ügyben tehát az ügyészség a 2019. október 17-i tárgyaláson a vádirati tényállást is érintően módosította a terhelttel szemben a vádat garázdaság vétségéről közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetvére.

[31] Kétségtelen, hogy az eredetileg a vád tárgyává tett tényekkel összefüggő tényekre nézve történt a vád kiterjesztése. Az eljárás bírósági szakaszában lefolytatott bizonyítás eredményeképpen a tényállással kapcsolatos vádhatósági álláspont változott, ami a vádirati tényállás megváltoztatását, illetőleg kiterjesztését tette indokolttá. Az eredeti vádiratban már szereplő tényekkel összefüggő, a vádmódosítást megalapozó tény, mely szerint a terhelt a mentőgépkocsi vezetőjét két alkalommal is megkísérelte megütni. Ez azt jelenti, hogy a nyomozati szakban feltárt adatokon és körülményeken alapuló, térben, időben és tárgyban nem eltérő, az eljárás tárgyát képező bűncselekménnyel összefüggő tények miatt történt a vádkiterjesztés. A vádmódosítás a Be. 538. § (4) bekezdése szerinti időbeli feltételnek is megfelel, hiszen az ügydöntő határozat meghozatala előtt került rá sor.

[32] Az indítványozó álláspontja szerint a vádmódosítás sértette a terhelt tisztességes eljáráshoz és a védelemhez való jogát.

[33] Az Alkotmánybíróság a 3376/2012. (XII. 15.) számú határozatában megállapította, hogy az ügyészi vádmódosítási jogosítvány és e jog gyakorlásának módja nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogot, azzal összefüggésben nem ellentétes a fegyveregyenlőség elvével, illetőleg az Alaptörvény XVIII. cikk (3) bekezdésében szereplő védelemhez való joggal.

[34] Rámutatott, hogy az eleve korlátozott körben érvényesülő ügyészi vádmódosítással összefüggő törvényi szabályozás a védekezéshez, a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos tartalmával összhangban áll. Ezen alapjogokból ugyanis semmilyen logika mentén sem vezethető le az, hogy a terheltnek joga volna a korábban megválasztott és az eljárás során következetesen végig vitt védekezéshez történő ragaszkodás lehetőségének az igazságszolgáltatás részéről történő garantálásához. Az Alaptörvény a védekezéshez való jogot deklarálja, a változatlan védekezéshez való jogot természetesen nem, hiszen az logikailag a védekezés megcáfolhatatlanságának alkotmányjogi rögzítését jelentené, ami pedig az állami büntetőigény érvényesítésének alkotmányos alapjait, illetőleg magát a bíróság előtti bizonyítási eljárás értelmét kérdőjelezné meg [3376/2012. (XII.15.) AB határozat [23] bekezdés].

[35] A bíróság a vádhoz van kötve, nem pedig a védekezés mikéntjéhez.

[36] A védelemhez való jogból ered, hogy a vád módosítása esetén a megváltozott vádra figyelemmel biztosítani kell a védelem felkészülését. Ezt a garanciális szabályt a Be. 538. § (6) bekezdése rögzíti, mely szerint a vád kiterjesztése esetén a bíróság a tárgyalást legalább nyolc napra a vádlott és a védő együttes indítványára elnapolja vagy hivatalból elnapolhatja.

[37] A bíróság a vádkiterjesztés folytán védőkötelessé vált ügyben a 2019. október 17-ei tárgyalást helyesen elnapolta, és a terhelt részére védőt rendelt ki. Ezzel az eljárás bírósága biztosította, hogy az addigi védő nélküli helyzet helyébe a törvényi rendelkezések szerinti perjogi helyzet léphessen. A védőnek kézbesítette a vádiratot, a vádmódosítást és a tárgyalási jegyzőkönyvet. A 2019. november 27-én tartott tárgyaláson már a védő is jelen volt, a bíróság az iratok felolvasásával lényegében megismételte a tárgyalást (Kunszentmiklósi Járásbíróság 3.B.40/2018/23. számú jegyzőkönyv 1. oldal 10. bekezdés). A bíróság kérdésére a terhelt és a védő úgy nyilatkozott, hogy nem kéri a tanúk ismételt kihallgatását.

[38] Ekként a Kúria megállapította, hogy az ügyésznek joga volt a vádkiterjesztésre, ennek a jognak az érvényesítését követően pedig a bíróság a perjogi garanciáknak megfelelően járt el.

[39] Ami a nyomozati eljárásban történt, az indítványozó által hivatkozott eljárási szabálysértést illeti, a felülvizsgálat alapját képező eljárási szabálysértés olyan szabálysértésre vonatkozik, amely lényege, hogy a bírói döntést megelőző bizonyítási eljárás törvényessége maradéktalan legyen. A vádat megelőző eljárás szabályossága, illetve annak elvetése nem tartozik ebbe a kimerítően felsorolt körbe.

[40] Az indítvány ezen része nem a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti felülvizsgálati okok valamelyikét, hanem a nyomozati eljárásban történt szabálysértést állítja.

[41] Rámutat a Kúria, hogy a nyomozati eljárás esetleges hibái vagy hiányosságai nem képezik felülvizsgálat tárgyát. Ezek relatív eljárási szabálysértések, amelyek nem tartoznak a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt, és a felülvizsgálat alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe.

IV.

[42] Ekként a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva – a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak, és a Kunszentmiklósi Járásbíróság 3.B.40/2018/23. számú ítéletét, illetőleg a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.60/2020/11. számú végzését a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

[43] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az ugyanazon jogosult által ismételt

előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző